

Pátá nemoc

Pátá nemoc či **pátá dětská nemoc (erythema infectiosum)** je virové infekční onemocnění způsobené *parvovirem B19*. Přenáší se kapénkami a postihuje častěji děti než dospělé.

Manifestuje se obvykle do 14 dní od nákazy, symptomy jsou mírné a patří mezi ně horečka, sekrece z nosu, bolest hlavy a exantém, který může být svědivý. V obličeji se může objevit erytém tváří („slapped cheeks“). Exantém bývá především na trupu, pažích, hýždích, stehnech a obvykle vymizí do 7 – 10 dní. Někdy onemocnění provází také bolesti a otoky kloubů (polyartropatie), zejména rukou, nohou či kolen. Nemocní jsou nejvíce nakažliví na počátku infekce, při rozvoji exantému či polyartropatie již infekční nebývají.

Obvykle se jedná o nezávažné onemocnění, někdy však může vést k rozvoji chronické anémie. Infekce se přenáší také krví (z těhotné ženy na plod) a krevními deriváty. Léčba je pouze symptomatická, očkování neexistuje. Po proběhlé infekci obvykle zůstává doživotní imunita proti parvoviru B19. Pátá nemoc může mít závažný průběh u osob s oslabeným imunitním systémem, například při leukémii, onkologickém onemocnění, po orgánové transplantaci či při HIV infekci.^[2]

Epidemiologie

Objevuje se nejčastěji na **jaře**, frekvence je vyšší i **v zimě**. K přenosu dochází nejčastěji **kapénkami** z dýchacích cest, ale i krví a krevními deriváty. Možný je také **vertikální** přenos krví z těhotné ženy na plod. Parvovirus může způsobit závažnou anémii plodu – asfyxii, **hydrops plodu** až vzácně smrt plodu na těžkou anémii.

Parvovirus B19 **napadá prekursorů červené krevní řady**, proto může u nemocných s chronickou hemolytickou anémií (např. deficit G6PD) či imunodeficitem vyvolat **aplastickou krizi**^[3]. V menší míře napadá i endotelie, fetální monocyty, proniká do kůže i kloubů.

Onemocnění zanechává dlouhodobou imunitu.

Klinické příznaky

🔥 **Horečka**^{[4][5]}, 🤕 **bolest hlavy, myalgie**. Asi po týdnu nastupuje výsev **makulopapulózní vyrážky** – nejprve na tváři ("slapped cheek disease"^[6]), odkud se šíří přes trup na končetiny, kde vytváří síťovitou kresbu. Exantém může být lokalizován na dlaních a ploskách nohou ("gloves and socks syndrome"^[6]). Typická je **proměnlivost intenzity exantému** dle zevních podmínek (teplo, chlad)^[6].

Mohou nastat různé **komplikace** např. artritida, myokarditida, hepatitida, neuropatie, encefalopatie^[6]. U některých jedinců může onemocnění proběhnout bez zevních projevů, **asymptomaticky**.

Diagnóza

Etiologii potvrdí **izolace viru** či **průkaz specifických protilátek**^[6].

Terapie

Léčba je **symptomatická**. Při aplastické krizi se podávají krevní transfuze, u pacientů s těžkým imunodeficitem **i.v. imunoglobuliny**^[6].

Odkazy

Externí odkazy

- Pediatric pro praxi: Virové exantémy dětského věku (<http://www.pediatricpropraxi.cz/pdfs/ped/2008/06/03.pdf>)

Pátá nemoc

Fifth Disease

Erythema infectiosum

Erythema infectiosum u 16měsíčního dítěte

Původce	parvovirus B19
Přenos	vzdušnou cestou, krví a krevními deriváty, vertikálně z matky na plod ^[1]
Inkubační doba	10–18 dní ^[1]
Klinický obraz	exantém na tvářích, později na trupu a vnějších stranách končetin, jindy exantém na dlaních a plantách, lymfadenopatie, u pacientů s chronickou hemolytickou anémií až aplastická krize, závažná anémie u pacientů se zkráceným přežíváním erytrocytů ^[1]
Diagnostika	klinický obraz, průkaz specifických protilátek, izolace viru ^[1]
Léčba	symptomatická
Komplikace	artritida, myokarditida, hepatitida, trombocytopenie, neutropenie, encefalitida ^[1]
Klasifikace a odkazy	
MKN	B08.3 (https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/B08.3)
MeSH ID	D016731 (https://)

- Pediatrie pro praxi: Infekční exantémová onemocnění v dětském věku (<http://www.pediatriepropraxi.cz/pdfs/ped/2009/03/09.pdf>)

Reference

[3] [6]

1. BENEŠ, Jiří, et al. *Infekční lékařství*. 1. vydání. Galén, 2009. 651 s. s. 166, 167. ISBN 978-80-7262-644-1.
2. NATIONAL CENTER FOR IMMUNIZATION AND RESPIRATORY DISEASES,. *Parvovirus B19 and Fifth Disease* [online]. Centers for Disease Control and Prevention, Poslední revize 2015-11-02, [cit. 2018-08-07]. <<https://www.cdc.gov/parvovirusb19/fifth-disease.html>>.
3. LISSAUER, Tom a Graham CLAYDEN. *Illustrated Textbook of Paediatrics*. 3. vydání. Spain : Elsevier, 2007. s. 226. ISBN 978-07234-3398-9.
4. SERVEY, Jessica T, Brian V REAMY a Joshua HODGE. Clinical presentations of parvovirus B19 infection. *Am Fam Physician* [online]. 2007, vol. 75, no. 3, s. 373-6, dostupné také z <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17304869>>. ISSN 0002-838X.
5. BEHRMAN, Richard E a Robert KLIEGMAN. *Nelson textbook of pediatrics*. 17. vydání. Philadelphia : Saunders, 2004. ISBN 0721695566.
6. BENEŠ, Jiří, et al. *Infekční lékařství*. 1. vydání. Praha : Galén, 2009. 651 s. ISBN 978-80-7262-644-1.

Použitá literatura

- BENEŠ, Jiří, et al. *Infekční lékařství*. 1. vydání. Praha : Galén, 2009. 651 s. ISBN 978-80-7262-644-1.
- LISSAUER, Tom a Graham CLAYDEN. *Illustrated Textbook of Paediatrics*. 3. vydání. Spain : Elsevier, 2007. s. 226. ISBN 978-07234-3398-9.

www.medvik.cz/bmc/link.do?id=D016731)

MedlinePlus 000977 (<https://medlineplus.gov/ency/article/000977.htm>)

Medscape 1132078 (<https://emedicine.medscape.com/article/1132078-overview>)